

SPECIALIST PROSECUTOR'S OFFICE
ZYRA E PROKURORIT TË SPECIALIZUAR
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO

Broj spisa: KSC-BC-2020-05
Specijalizovani tužilac protiv Saljiha Mustafe

Rešava: sudija za prethodni postupak
sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Podnosilac: specijalizovani tužilac

Datum: 1. oktobar 2020.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Napomene u vezi sa režimom redigovanja

Specijalizovano tužilaštvo

Džek Smit

Branilac optuženog

Julius von Bone

I. UVOD

1. U skladu s nalogom¹ sudije za prethodni postupak, Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) iznosi svoje stavove u vezi sa režimom redigovanja. Tužilaštvo predlaže da sudija za prethodni postupak usvoji režim redigovanja na osnovu kojeg strane u postupku mogu da rediguju podatke u materijalu koji su u obavezi da obelodane na osnovu člana 21(6) Zakona² i pravila 102-104³ Pravilnika prema prethodno odobrenoj podeli po kategorijama.

2. Predloženim režimom će se poboljšati efikasnost postupka, naročito ekspeditivnost procedure obelodanjivanja, a istovremeno će se obezbediti da se postupak odvija uz puno poštovanje prava optuženog i vođenje računa o zaštiti svedoka, žrtava i drugih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti suda. Takvim režimom redigovanja se takođe jača sposobnost sudskih panela u svim fazama postupka da uspešno i delotvorno vrše nadzor nad procesom obelodanjivanja, kako nalažu Zakon i Pravilnik.

II. ARGUMENTACIJA

3. Oslanjajući se na sakupljeno iskustvo i praksu drugih sudova,⁴ a u skladu s

¹ Nalog za izjašnjavanje u vezi sa režimom redigovanja, KSC-BC-2020-05/F00022, 28. septembar 2020, javno (u daljem tekstu: nalog).

² Zakon br.05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, 3. avgust 2015. (u daljem tekstu: Zakon). Svako pozivanje u tekstu na član ili članove odnosi se na članove ovog Zakona, osim ukoliko nije drugačije navedeno.

³ Pravilnik o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova, KSC-BD-03/Rev3/2020, 2. jun 2020. (u daljem tekstu: Pravilnik). Svako pozivanje u tekstu na pravilo ili pravila odnosi se na ovaj Pravilnik, osim ukoliko nije drugačije navedeno.

⁴ Vidi npr. Međunarodni krivični sud (u daljem tekstu: ICC), Chambers Practice Manual (decembar 2019), str. 31-34; ICC, *Prosecutor v. Yekatom*, ICC-01/14-01/18-64-Red, javna redigovana verzija „Decision on Disclosure and Related Matters“, 23. januar 2019, stavovi 23-26. Vidi takođe ICC, Chambers Practice manual (maj 2017) str. 3 (gde se ističe da priručnik, uključujući režim redigovanja, počiva na najboljim rešenjima na osnovu „iskustava i stručnosti sudija iz svih sudskih postupaka“) i str. 28-30 (gde se govori o režimu redigovanja).

merodavnom pravnom regulativom,⁵ sudija za prethodni postupak⁶ treba da uvede režim redigovanja na osnovu kojeg strana u postupku koja vrši obelodanjivanje: (i) vrši redigovanje shodno kategorijama i podkategorijama (i povezanim obrazloženjima) koje je prethodno odobrio sudija za prethodni postupak; (ii) ukida redigovanje u skladu sa utvrđenim vremenskim okvirom koji je odobrio sudija za prethodni postupak, i (iii) traži posebno odobrenje u slučajevima kada redigovanje izlazi iz okvira navedenih kategorija. Racionalizovanje režima redigovanja na ovaj način od suštinskog je značaja za pravičnost i ekspeditivnost postupka, i to konkretno za proces obelodanjivanja. Njime se postiže doslednost i predvidljivost u svim fazama sudskog postupka jer strane u postupku i panel(i) shvataju prirodu redigovanja na isti način, čime se postiže bolji i efikasniji sudski nadzor nad procesom obelodanjivanja.

4. Režimom redigovanja koji iznosimo u produžetku ostvaruju se takvi ciljevi. Tužilaštvo predlaže da sudija za prethodni postupak odobri sledeće kategorije redigovanja koje će primenjivati direktno ona strana koja vrši obelodanjivanje:

Kategorija A: zaštita budućih ili tekućih istraga (pravilo 108(1)(a)).

Kategorija A.1: lokacije razgovora i smeštaj

- *Obrazloženje:* obelodanjivanjem se nepotrebno skreće pažnja na kretanje članova tima strana u postupku, žrtava, svedoka i drugih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti suda i ono predstavlja objektivni rizik za tekuće i buduće istrage. Redigovanjem se omogućava stranama u postupku da ta mesta i dalje bezbedno koriste. Ti podaci u principu nisu relevantni za drugu stranu u postupku.

⁵ V. članove 21(6) i 35(2)(f) i pravila 80, 106, 108 i 111 (gde se navode izuzeća od obaveze obelodanjivanja, uključujući zaštitu ugroženih lica i sprečavanje nanošenja štete istragama).

⁶ Član 39(1) i (3) i pravilo 95 (gde se utvrđuje da je sudija za prethodni postupak nadležan da izdaje naloge potrebne za pripremu pravičnog i ekspeditivnog suđenja, uključujući blagovremeno obelodanjivanje).

- *Vremenski okvir*: redigovanje ovih podataka se ukida nakon što dato mesto prestane da se koristi u tekućim ili budućim istragama.

Kategorija A.2: osoblje i spoljni saradnici

- *Obuhvaćeni podaci*: kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet strane u postupku, osoblja Sekretarijata ili suda, odnosno spoljnih saradnika (izuzimajući istražitelje) koji često odlaze na teren ili su na njemu stacionirani.
- *Obrazloženje*: obelodanjivanjem takvih podataka, ta lica i/ili istrage koje su u toku mogu biti dovedeni u opasnost. S obzirom na tekući ili budući rad tih lica na terenu, svakim uplitanjem u njihove aktivnosti ugrozile bi se tekuće i/ili buduće istrage.
- Strana koja vrši obelodanjivanje označiće svoje osoblje ili spoljne saradnike sledećim šiframa:
 - A.2.1: pismeni/usmeni prevodioci;
 - A.2.2: stenografi;
 - A.2.3: stručnjaci za psiho-socijalni rad;
 - A.2.4: drugi zdravstveni radnici;
 - A.2.5: drugi članovi osoblja koji spadaju u ovu kategoriju;
 - A.2.6: drugi spoljni saradnici koji spadaju u ovu kategoriju.

Kategorija A.3: istražitelji

- *Obuhvaćeni podaci*: kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet istražitelja.

- *Obrazloženje:* strane u postupku imaju ograničen broj istražitelja. Istražitelji u toku angažmana rade na više predmeta koji se odnose na nekoliko lokacija i optuženih lica. Obelodanjivanjem identiteta istražitelja mogu se dovesti u opasnost lica i/ili istraga u toku. To takođe može predstavljati bezbednosni rizik za svedoke ili druga lica s kojima oni obavljaju razgovore ili stupaju u kontakt.
- U skladu s dole navedenim stavom 6, pored šifre kategorije (npr. A.3.1, A.3.2, A.3.3 itd.), strana koja vrši obelodanjivanje će navesti i jedinstveni pseudonim istražitelja.

Kategorija A.4: posrednici

- *Obuhvaćeni podaci:* kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet posrednika.
- *Obrazloženje:* obelodanjivanjem tih podataka mogu se dovesti u opasnost lica i/ili istrage u toku. To takođe može predstavljati bezbednosni rizik za svedoke ili druga lica s kojima oni stupaju u kontakt. Neobelodanjivanjem se omogućuje da posrednici nastave da daju doprinos istrazi koju vodi strana koja vrši obelodanjivanje na bezbedan i delotvoran način.
- U skladu s dole navedenim stavom 6, pored šifre kategorije (npr. A.4.1, A.4.2, A.4.3 itd.), strana koja vrši obelodanjivanje će navesti i jedinstveni pseudonim posrednika.

Kategorija A.5: posredni i neposredni izvori

- *Obuhvaćeni podaci:* kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet posrednih i neposrednih izvora.
- *Obrazloženje:* kako bi se sprečilo zastrašivanje ili vršenje pritiska na njih, što bi moglo da naškodi tekućim ili budućim istragama.

- Ukoliko je posredni ili neposredni izvor dostavio materijal koji se obelodanjuje, a pod uslovom da nema dodatnih bojazni za bezbednost i da posredni ili neposredni ili izvor ne uživa zaštitu na osnovu člana 35(2)(e) Zakona i pravila 107, identitet posrednog izvora treba da se obelodani kao izvor u kontekstu datog obelodanjivanja.
- Strana koja vrši obelodanjivanje će navesti posredne i neposredne izvore u skladu sa sledećim šiframa kategorija:
 - A.5.1: pojedinci kao posredni ili neposredni izvori;
 - A.5.2: nevladine organizacije;
 - A.5.3: međunarodne organizacije;
 - A.5.4: nacionalne vladine službe;
 - A.5.5: akademske institucije;
 - A.5.6: privatna preduzeća; i
 - A.5.7: drugi izvori.

Kategorija A.6: sredstva korišćena za komunikaciju sa svedocima

- *Obrazloženje:* obelodanjivanjem mogu da se ugroze istražne metode i boravište svedoka. Ti podaci u principu nisu relevantni za drugu stranu u postupku.

Kategorija A.7: druga redigovanja na osnovu pravila 108(1)(a)

- *Obrazloženje:* obelodanjivanjem može da se naškodi tekućim ili budućim istragama.

Kategorija B: zaštita žrtava, svedoka, članova njihovih porodica ili drugih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti suda (pravilo 108(1)(b)-(c)).⁷

Kategorija B.1: kontakt podaci svedoka

- *Obuhvaćeni podaci*: kontakt podaci, uključujući brojeve telefona, lokacije/adrese i imejl adrese.
- *Obrazloženje*: neobelodanjivanje je neophodno kako bi se zaštitili bezbednost, dostojanstvo, privatnost i dobrobit dotičnog lica.

Kategorija B.2: kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet članova porodice svedoka

- *Obuhvaćeni podaci*: informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet članova porodice ili drugih osoba izloženih opasnosti, uključujući fotografije, kao i kontakt podaci uključujući brojeve telefona, lokacije/adrese i imejl adrese.
- *Obrazloženje*: članovi porodice svedoka su izuzetno osetljiva lica budući da nisu dali pristanak da budu deo sudskog postupka (a možda čak nisu ni upoznati s njim) a postoji opasnost da budu dovedeni u vezu sa sudom. Neobelodanjivanje je potrebno kako bi se zaštitila njihova bezbednost, privatnost i dobrobit.
- *Vremenski okvir*: kontakt podaci treba da se rediguju kontinuirano. U slučaju kada se podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet rediguju isključivo u cilju zaštite svedoka za koga redigovanje više nije opravdano, redigovanje treba ukinuti nakon obelodanjivanja identiteta svedoka. U slučaju kada se podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet rediguju kako bi se osigurala bezbednost

⁷ Vidi npr. MKS, žalbeno veće, ICC-01/04-01/07-475, Judgment on the Appeal of the Prosecutor against the Decision of Pre-Trial Chamber I entitled 'First Decision on the prosecution request for authorisation to redact witness statements' 13. maj 2008, stav 56 (gde se tumači da su sličnom formulacijom obuhvaćena „druga lica izložena opasnosti usled aktivnosti suda“ kako bi se izrazila namera da se zaštite pojedinci izloženi opasnosti).

člana porodice a njegov identitet nije relevantan ni za jedno znano pitanje u datom predmetu, redigovanje iz ove kategorije treba da se vrši kontinuirano. Ukoliko redigovanje ne potpada pod gore navedene slučajeve, strana koja vrši obelodanjivanje treba da podnese zahtev relevantnom panelu.

Kategorija B.3: kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet „nedužnih trećih strana“

- *Obuhvaćeni podaci*: kontakt podaci i informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet trećih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti suda, uključujući brojeve telefona, lokacije/adrese, imejl adrese i fotografije.
- *Obrazloženje*: ta lica nisu dala pristanak da budu deo sudskog postupka pred Specijalizovanim većima Kosova (a možda čak nisu ni upoznata s njim) a postoji opasnost da se na njih gleda kao na potencijalne svedoke ili saradnike suda. Neobelodanjivanje je potrebno da bi se zaštitila njihova bezbednost, dostojanstvo, privatnost i dobrobit.
- *Vremenski okvir*: redigovanje kontakt podataka treba da se vrši kontinuirano. Kad je reč o pojedincima koji nisu relevantni ni za jedno znano pitanje u predmetu, redigovanje informacija na osnovu kojih se može utvrditi njihov identitet treba da se vrši kontinuirano. U protivnom, strana koja vrši obelodanjivanje treba da podnese zahtev relevantnom panelu.

Kategorija B.4: lokacije svedoka primljenih u program zaštite svedoka

- *Obuhvaćeni podaci*: boravišta svedoka primljenih u program zaštite svedoka i informacije koje ukazuju na mesta korišćena za sadašnja i buduća preseljenja tih svedoka (uključujući period pre nego što su obuhvaćeni programom zaštite).

- *Obrazloženje:* navedene lokacije treba da ostanu tajne kako se ne bi doveo u opasnost program zaštite i ugrozila bezbednost svedoka. Ti podaci u principu nisu relevantni za drugu stranu u postupku.

Kategorija B.5: druge vrste redigovanja na osnovu pravila 108(1)(b)-(c)

- *Obrazloženje:* obelodanjivanje može predstavljati ozbiljnu opasnost po bezbednost žrtava, svedoka, članova njihovih porodica i drugih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti suda ili može na drugi način biti u suprotnosti s javnim interesom ili pravima trećih strana.

Kategorija C: zaštita izveštaja, memoranduma i internih dokumenata (pravilo 106).

- *Pravni osnov:* na osnovu pravila 106, i ne gubeći iz vida pravilo 103, interni radni dokumenti ne podležu obelodanjivanju. U slučaju da u materijalu koji podleže obelodanjivanju postoje interni radni dokumenti, nije potrebno prethodno odobrenje panela kako bi se vršilo redigovanje, ali bi ga trebalo označiti šifrom „C“ u obelodanjenom materijalu.

Kategorija D: zaštita poverljivih komunikacija i informacija (pravilo 111(1)).

- *Pravni osnov:* na osnovu pravila 111(1), komunikacija koja se odvija u kontekstu profesionalnog odnosa između nekog lica i njegovog specijalizovanog branioca ne podleže obelodanjivanju, uz određene izuzetke. Za takvo redigovanje nije potrebno odobrenje panela, ali bi ga trebalo označiti šifrom „D“ u obelodanjenom materijalu. Redigovanje iz kategorije D se ne može primeniti na informacije koje potpadaju pod pravilo 111(2)-(6), već je u tom smislu potrebno podneti zahtev relevantnom panelu.

5. Kada konkretna redakcija potpada pod jednu od gore navedenih kategorija, strana koja vrši obelodanjivanje treba da navede relevantnu šifru u polje koje se odnosi na redigovanje. Takav format će čitaocu omogućiti da odmah prepozna vrstu

podataka koji su redigovani u tekstu i odgovarajuće obrazloženje. U slučaju da redigovani podaci potpadaju pod više kategorija, treba navesti sve relevantne šifre.

6. Osim toga, licu čiji je identitet redigovan prema kategoriji A.3 i A.4 treba dodeliti jedinstveni pseudonim koji će stajati uz relevantnu šifru ili šifre redigovanja. Svrha pseudonima je da se čitaocu redigovanog materijala omogući da utvrdi da li se isto lice pominje u različitim izjavama. Pseudonim ne treba navoditi ukoliko bi se time poništila svrha redigovanja, ali strana koja vrši redigovanje treba jasno da naznači u kojim redigovanim delovima se pseudonim ne navodi iz tog razloga.

7. Prema pravilima 106 i 108(1), redigovanje iz kategorija A-D treba da se primenjuje *mutatis mutandis* na ekvivalentne informacije dobijene od drugih nacionalnih ili međunarodnih službi za održavanje javnog reda i mira, uključujući policiju i tužilaštvo Kosova, MKSJ, KFOR, UNMIK i Euleks na Kosovu.⁸ Prilikom takvog redigovanja, pored relevantne šifre redigovanja treba da se navede i oznaka date službe.

8. Redigovanje se ukida: (i) kada strana koja vrši obelodanjivanje to učini u skladu s relevantnim vremenskim rokovima;⁹ (ii) na osnovu sporazuma između strana u postupku; ili (iii) po nalogu panela. Ako podaci potpadaju pod više kategorija, redigovanje se ukida nakon što su istekli svi rokovi. Ukoliko strana koja vrši obelodanjivanje želi da zadrži redigovane delove i posle roka za njihovo ukidanje, potrebno je da se u tom smislu obrati relevantnom panelu.

9. Ukoliko strana koja prima materijal smatra da je neko redigovanje neosnovano ili više nije opravdano i treba da se ukine, treba što je pre moguće da uputi svoj zahtev strani koja vrši obelodanjivanje na *inter partes* osnovi. Strane zatim treba da pokušaju

⁸ Vidi Zakon, član 37(1) koji predviđa da dokazi koje su prikupila takva tela mogu biti prihvaćeni pred Specijalizovanim većima. Kao takvi, podaci koji potpadaju pod te kategorije treba da uživaju istu zaštitu pred Specijalizovanim većima.

⁹ Svaki put kad nastupi vreme za automatsko ukidanje redigovanja (bilo zato što je istekao rok ili usled okolnosti), strana koja vrši obelodanjivanje će ukinuti redigovanje i obelodaniti relevantan materijal ne tražeći prethodno dozvolu panela, osim ukoliko je takav zahtev neophodan na osnovu Zakona, Pravilnika ili sudskog naloga. Ako gore nije drugačije navedeno u pogledu konkretnih kategorija i ne gubeći iz vida Zakon, Pravilnik i sudski nalog, redigovanje izvršeno prema podeli na kategorije treba da se vrši kontinuirano.

da to pitanje zajednički reše u duhu dobre volje. Ukoliko ne mogu da se dogovore, strana koja prima materijal može pismenim putem da se obrati relevantnom panelu i zatraži njegovu intervenciju, čime se strani koja vrši obelodanjivanje postavlja obaveza da obrazloži dato redigovanje.

10. Gore navedeni režim redigovanja ne primenjuje se na neobelodanjivanje identiteta svedoka pre početka suđenja, niti na neobelodanjivanje čitavih dokaznih predmeta. U takvim slučajevima, strana treba da podnese zaseban zahtev relevantnom panelu. Ukoliko strana koja vrši obelodanjivanje želi da izvrši redigovanje koje se ne temelji na gore navedenim kategorijama, redigovanje treba da označi slovom „E“. Tada se uz obelodanjen relevantni materijal odgovarajućem panelu podnosi i propratni zahtev sa obrazloženjem za traženo redigovanje. U meri u kojoj je to moguće i ukoliko nije drugačije predviđeno Zakonom ili Pravilnikom, redigovana verzija zahteva se dostavlja strani koja prima materijal, a ukoliko ova ima eventualne napomene iznosi ih panelu u skladu s pravilima 9 i 76.

11. Na kraju, za redigovanje koje je već odobreno u nekom ranijem postupku i koje ne potpada pod gore navedene kategorije, a na snazi je na osnovu pravila 81(1)(a) Pravilnika, nije potrebna saglasnost panela ali bi trebalo da se označi slovom „F“ i brojevima predmeta, odnosno odluke.

12. Tužilaštvo predlaže da sudija za prethodni postupak usvoji gore navedeni režim redigovanja.

Broj reči u originalu: 2,533

/potpis na originalu/

Džek Smit,

specijalizovani tužilac

U Hagu, Holandija,

četvrtak, 1. oktobar 2020.